

Tisztelt Közgyűlés!

Nagyra becsült Akadémikustársaim!

Hölgyeim és Uraim!

Szeretettel köszöntöm Önöket a Magyar Tudományos Akadémia 194. közgyűlésén, amelyet a legutóbbi tanácskozásunkhoz hasonlóan, a koronavírus járvány miatt idén is kénytelenek vagyunk személyes jelenlét nélkül, online megtartani.

A kényszerűség ellenére úgy hiszem, képesek leszünk a maximumot kihozni a lehetőségeinkből, alkalmazkodva a megváltozott körülményekhez. Nem csupán a világjárvány által ránk kényszerített szabályokhoz kell megmutatnunk alkalmazkodóképességünket, hanem tudományos Akadémiaként, nemzeti Akadémiaként a folyamatosan változó világhoz is.

Tisztelt Közgyűlés!

A tudomány képviselőinek a feladata azonban túlmutat saját alkalmazkodóképességének biztosításán. A tudomány minden eszközével segítenie kell a társadalom valamennyi rétegét abban, hogy képes legyen lépést tartani a drámai változásokkal. El kell tudnia magyarázni az okokat és a lehetséges megoldásokat, mert csak így várható el, hogy a tudomány iránti bizalom erősödésével az egyének is racionális válaszokat adjanak akár olyan korábban nem tapasztalt élethelyzetekben is, mint egy világjárvány.

„Nem azt kérdezzük, hogy kinek van igaza, hanem azt, hogy mi az igazság” – írta a tudományos módszer lényegéről Szent-Györgyi Albert. Az immár majd két évszázados Magyar Tudományos Akadémia egyik legfontosabb célkitűzése, hogy minél többen vallják magukénak ezt az elvet, és ismerjék, értsék a

tudományos világfelfogás lényegét. Legyenek tisztában a tudományos gondolkodás és módszertan alapelveivel. Meggyőződésem, hogy ha valaki egyszer már eljutott idáig, sokkal kevésbé lesz fogékony a tényeket figyelmen kívül hagyó és a tudományos megalapozottság nélküli, de a tájékozatlan laikus számára jól hangzó áltudományos állításokra. A tudományos megállapításokat igazodási pontként kell elfogadtatni a közvéleménnyel, s ez ki mástól várható leginkább, mint a tudomány művelőitől, jelesül a Magyar Tudományos Akadémia köztestületének 18 ezres tagságától.

Kedves Akadémikustársaim!

Amikor tavaly nyár elején megtisztelő bizalmuknak köszönhetően a Magyar Tudományos Akadémia elnöke lettem, egyértelművé tettem, hogy vezetőként a Közgyűlés által 2019-ben elfogadott, megújult akadémiai küldetési nyilatkozat iránymutatása szerint kívánok dolgozni. Ennek sarkalatos pontjai a tudományos tények, elvek és módszerek tisztelete, valamint a nemzet iránti elkötelezettség. A tudomány iránti közbizalom, társadalmi attitűd előbb említett erősítésének nagy, de el nem odázható feladatát csak az ehhez szükséges forrásokkal és eszközökkel rendelkező intézmény tudja ellátni.

Széchenyi Akadémiája iránt a bizalom töretlen, a közvélemény-kutatások szerint a leghitelesebb közintézmény vagyunk. Ugyanakkor látnunk kell, hogy az MTA helyzete a kutatóintézet-hálózat elcsatolását követően alapjaiban megváltozott. Ebben az új erőterben azon kell dolgoznunk, hogy kialakítsuk az Akadémia számára legmegfelelőbb szerepkört, demonstrálva nélkülözhetetlenségünket. A nemzet tanácsadójának, a tudománybarát társadalmi szemlélet terjesztésén dolgozó intézménynek a szerepét kell teljes körűen betöltenünk, ami nem képzelhető el az eddiginél erőteljesebb köztestületi részvétel nélkül.

Állásfoglalásaink egyszerre szólnak a döntéshozóknak és a szakpolitikusoknak,

valamint mindazoknak, akik a közösségi médiából ránk zúduló hiteltelen információdömping közepette elbizonytalanodnak.

Különösen fontos, hogy megszólítsuk a fiatalokat. Közülük is főleg azokat, akiket felkészültségüknek, érdeklődésüknek köszönhetően vonz a kutatói pálya. Számukra indítottam el a Középiskolai MTA Alumni Programot. Ennek keretében a mára kutatóvá érett volt diákok segítségével, egykori alma materükhöz fűződő kapcsolataikra építve vinnénk közelebb a középiskolás fiatalokhoz a tudományos gondolkodás értékeit, a felfedező kutatás örömét tudomány-népszerűsítő előadások és az azokat követő beszélgetések formájában.

Legalább ilyen fontos azonban, hogy az Akadémia továbbra is megkerülhetetlen minőségbiztosító bázisa legyen a hazai kutatói közösségnek. Ezért a tudományos kiválóságot monitorozó, hitelesítő feladatunkat a kutatók mellett a kutatóhelyekre is kiterjesztjük. E célból hirdette meg az Akadémia az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés elnyerésére első ízben kiírt pályázatát, amely a legkiemelkedőbb magyar kutatóhelyeknek méltó elismerést, a feltörekvőknek pedig reális perspektívát ad. A megmérettetés lehetősége a korábban az MTA-hoz, jelenleg az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz tartozó kutatóhelyeken kívül az egyetemi tanszékek, intézetek, klinikák számára is nyitva áll.

Kedves Kutatótársak!

Van tehát feladatunk bőven. Ahhoz, hogy megvalósítsuk őket, köztestületünk minél több tagjának, akadémikusoknak és frissen doktorált fiatal kutatóknak az aktív bekapcsolódására van szükség. Csak együtt lehet kitűzött céljainkat elérni. Úgy látom, hogy a köztestületi tagok pontosan látják ennek a közös munkának a jelentőségét és értékét. Az együttműködés biztató jele, hogy a Középiskolai

MTA Alumni Programra már eddig is több mint 1300 köztestületi tag jelezte részvételi szándékát. Köszönöm nekik felajánlásukat, és külön kérem minden akadémikustársam és közgyűlési doktor képviselő segítségét 18 ezres köztestületünk további mobilizálásában, az Akadémia és a társadalom irányában érzett felelősségtudatunk felébresztésében, hogy közfeladatainkat minél hatékonyabban láthassuk el.